

Nyugdíjba küldött előrelátás és öngondoskodás

A köztársasági elnök a múlt héten aláírta a nyugdíjpénztár-választás szabadságáról szóló, illetve a magán-nyugdíjpénztári befizetésekhez kapcsolódó törvénymódosításokat. Ezzel a lépéssel a várakozásoknak megfelelően szabaddá vált az út a kormány járulékbefagyasztási és az állami nyugdíjrendszerbe történő visszaléptetési tervei előtt.

A híradások szerint az államfő az aláírás bejelentésekor nyomatékosan arra kérte a parlamenti képviselőket, hogy mielőbb kezdjék meg az említett törvények részletszabályainak kidolgozását. Ez a törekvés azon kevés dolog közé tartozik, amelyet vélhetően minden szereplő maximálisan támogat. Jelenleg ugyanis szinte semmit nem lehet tudni az új szabályozásról, ez lehetetlenné tesz bármilyen tervezést pénztárak és ügyfelek számára egyaránt. Célzerű röviden áttekinteni, hogy az említett részletszabályoknak minimálisan milyen kérdésekre kell feltétlenül kitérniük.

Alapvető kérdés, hogy mi történik majd azzal a 14 hónapnyi járuléktömeggel, amelyet az állam

az egyes nyugdíjpénztári tagoktól megvon. Az eddigi kormányzati nyilatkozatok alapján a járulékfizetőket a későbbiekben kompenzálják. Bár bizonyos utalások arra is történtek már, hogy ez a kompenzáció csak az állami rendszerbe visszatérők számára jár majd, az ilyen jellegű forgatókönyvek – azok súlyosan diszkriminatív jellege miatt – valószínűleg alkotmányossági korlátokba ütköznek.

A kompenzáció – ha megvalósul – lehet részleges és teljes körű is. Ez utóbbiról csak akkor beszélhetünk, ha a döntéshozók nem csupán a visszatartott összeg nominális értékét, hanem annak kamatos kamat típusú hozamnövekményével is számolnak. Bármilyen kompenzáció valószínűleg is meg, az olyan jövőbeli kötelezettséget jelent, amely a későbbiekben jelentős hiánynövelő tényező lesz a költségvetésben.

A másik, talán ennél is izgalmasabb kérdés: egyáltalán megtartják-e a választható magán-nyugdíjpénztári pillért? Véleményem szerint jogilag jóval kevesebb támadható felületet kínál az a megoldás, ha a döntés lehetőségét meghagyják az állampolgároknak, ám két hete maga a kormányfő nyilatkozott úgy Brüsszelben, hogy a második pillér rövid idő alatt kikerül a rendszerből, ebből

sokan a pénztárak működésének adminisztratív eszközökkel való megnehezítésére következtetnek.

Nagyobb esélyét látom annak, hogy a kormányzat olyan feltételeket próbál majd teremteni, ami tömeges átlépések generálása nyomán közvetett eszközökkel igyekszik ellehetetleníteni a magán-nyugdíjpénztári rendszert. Ezt a forgatókönyvet támaszthatja alá az az intenzív kommunikációs offenzíva is, amely – sokszor erős csúsztatásokkal is élve – minél több magán-nyugdíjpénztári tag elbizonytalanítására játszik. Ez az erőteljes ösztönzés az állami rendszerbe való visszatérésre vélhetően a részletszabályozásban is tükröződni fog.

Már olyan egyszerű adminisztrációs trükkök is igen eredményesek lehetnek, amelyek a tagok tájékozatlanságára, illetve kényelmességére építenek. Ha például azoknak kell nyilatkozniuk, akik maradni szeretnének a pénztárban, máris automatikusan visszakerülnek az állami rendszerbe olyan személyek, akik számtalan lehetséges ok miatt ezt a nyilatkozattételt elmulasztják. Beépíthetnek olyan ösz-

tönzőket is, amelyek az állami rendszerben többlettutatóst biztosítanak, vagy éppen a pénztárak számára teremtenek hátrányosabb feltételeket – noha európai uniós tagállam lévén a minimálisan elvárható feltétel a versenysemlegesség lenne.

A legfontosabb mézesmadzag azonban mindenképpen az lehet, ha a járulékfizetők a jövőben nevesített számlára fizethetnek járulékot az állami rendszerben is.

A szerző a BDO Magyarország partnere, pénzügyi tanácsadási igazgatója

A demográfiai bomba ugyanis eközben egyre csak ketyeg tovább.

(Persze még ekkor is nagy kérdés, hogy megvalósítható-e a kasszák nagy előnyét képező örökölhetőség is.) Azt ugyanis a lakosság már jó ideje megtanulta, hogy a nagy közösbe befizetett összegek sorsa számukra nem nyomon követhető, és a most befizetett összegek nagyságának – a rendszer felosztó-kirovó jellege

miatt – igen kevés köze van a 20-30 év múlva esedékes nyugdíjához. Még a kormánypárt által korábban preferált úgynevezett – szintén névleges egyéni számlákon (NDC) alapuló – svéd modell is csak a nyugdíjak befizetett járulékok szerint fizetendő arányát, nem pedig abszolút összegét határozza meg.

A magánnyugdíjpénztárak induláskor tapasztalt relatív sikere éppen annak volt köszönhető, hogy olyan megoldást ígértek, amelyek nevesített, az állam közvetlen beavatkozásától védett számlán személyes megtakarításokat biztosítottak mindenki számára. E pénztárak indulásakor volt szerencsém személyesen is részt venni a rendszer felépítésében, amelynek során az állampolgárok fő félelme az volt: mi lesz, ha az állam gondol majd egyet, és begyűjti ezeket a magánmegtakarításokat? Akkoriban igyekeztünk mindenkét meggyőzni ennek a forgatókönyvnek az irrális voltáról...

Itt érkeztünk el a történet hosszú távon legnagyobb károkat okozó aspektusához, amely az öngondoskodás kultúrájának és a

következetes szabályokba vetett bizalomnak a rombolásában érhető tetten. A jelenlegi folyamatok ugyanis ismét felerősítik azt a gondolkodásmódot, amely szerint ebben az országban nem érdemes hosszú távra tervezni, hiszen még az alapvető feltételek is bármikor megváltozhatnak. Így könnyen lehet, hogy a választás lehetőségének meghagyása esetén az erőteljes ösztönzés a többséget paradox módon – régi félelmei újbóli felerősödése miatt – a magánnyugdíjpénztárban maradásra készteti majd. Eközben pedig az alternatív megtakarítási formák keresése kapcsán ismét felerősödik a jövedelmek eltitkolására való törekvés is.

A jövő évi büdzsé tervezetében szereplő adatok tanúsága szerint a kormány sem számít arra, hogy azonnal sikerül a pénztárakban felhalmozott vagyon nagyobb részét a költségvetésbe csatornázni, hiszen 2011-re összesen a pénztári vagyon mintegy ötödét tünteti fel pótlólagos bevételként. A hosszabb távra tekintők számára a kevesebb átlépés mindenképpen pozitív fejlemény lenne, hiszen az fordított arányban áll a jövő terhére történő eladósodásunkkal. A demográfiai bomba ugyanis eközben egyre csak ketyeg tovább.

VILÁGGAZDASÁG

Főszerkesztő-kiadóvezető: **Balasi Tamás** ■ Lapszerkesztők: **Boronkay Tamás, Gaál Csaba, Szerdahelyi Csaba** ■ Vezető szerkesztők: **Barát Mihály** (vállalatok, piacok, befektetések), **Gaál Csaba** (vélemény), **Gyökeri Mercútosz** (belföld, külföld, Európai Unió), **Pásztor András** (vg.hu) ■ Képi ilona főmunkatárs ■ Kiadó: **Zöld Újság Zrt.** ■ Szerkesztőség és kiadó: 1122 Budapest, Városmajor utca 12-14. Postacím: 1539 Bp., Pf. 653. Telefon: 489-1175, 489-1195, fax: 489-1189 ■ **Hirdetések felvétele:** 1122 Budapest, Városmajor utca 12-14. Telefon: 488-5676, 488-5626, e-mail: hirdetesfelvetel@axelsspringer.hu ■ **Ügyfélszolgálat, előfizetéssel kapcsolatos információ, megrendelés:** telefon: 488-5588, fax: 488-5562 ■ Előfizetési díj: 1 évre 78 876 Ft, fél évre 39 438 Ft, negyedévre 19 719 Ft, egy hónapra 6573 Ft ■ Előfizetésben terjeszti a **Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága** ■ Árus terjesztés: **Lapker Zrt.** ■ ISSN-0042-6148 ■ Nyomdai előállítás: **AS Nyomda Kft. Szilárd Üzem** 6000 Kecskemét, Mindszenti krt. 63., telefon: 76-481-401, fax: 76-481-204, felelős vezető: **Boros Gábor** ■ A Világ gazdaság bármely részének másolásával, terjesztésével, az adatok elektronikus tárolásával és feldolgozásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak a Világ gazdaságra hivatkozva lehet. A lapban közölt táblázatok adatai tájékoztató jellegűek, amelyekért felelősséget nem vállalunk. ■ A Világ gazdaság példányszámát a Matesz auditálja. ■ A Világ gazdaság és a Világ gazdaság Online tartalmait (fotók, írott anyagok vagy azok részletei) a kiadó írásbeli vagy elektronikus dokumentumban foglalt engedélyével közzétehető a nyilvánosságához.

Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy a különböző versenyeken, játékokon, akciókon, szavazásokon, rejtvénypályázatokon stb. részt vevők által személyesen, írásban, telefonon, SMS-ben, interneten, e-mailben megadott személyes adatok nyilvántartásunkba kerülnek. Az adatokat megadva hozzájárulnak ahhoz, hogy azok felhasználásával a Társaságunk érdekeltségébe tartozó cégek, amelyek az adatok feldolgozását is végzik (Axel Springer-Magyarország Kft., Axel Springer-Budapest Kiadó Kft., Harlequin Magyarország Kft., Zöld Újság Zrt., Petőfi Lap- és Könyvkiadó Kft., Népszerűség Kft., Hungaropress Sajtóterjesztő Kft.), előfizetési megrendelését teljesítsük, akcióira, kiadványaira és egyéb szolgáltatásaira felhívjuk a figyelmüket. Az érintettek felvilágosítást kérhetnek az általunk kezelt személyes adataik köréről, felhasználásuk módjáról s céljáról, és bármikor kérhetik azok helyesbítését, felhasználásuk korlátozását, illetve törlését.